

THE NETWORK OF MONEY LAUNDERING DERIVED FROM CRIMINAL ACTIVITIES RELATED TO ONLINE GAMBLING UNDER THE DEPARTMENT OF SPECIAL INVESTIGATIONS

Nuttapol YENMEE¹

1 Faculty of Public Administration, Sripatum University, Thailand; nuttapol.yen@spumail.net

ARTICLE HISTORY

Received: 14 June 2024

Revised: 28 June 2024

Published: 12 July 2024

ABSTRACT

This research aims to: 1) Study the money laundering network derived from criminal activities related to online gambling under the Department of Special Investigations. 2) Examine the problems, obstacles, and limitations in the investigation process of individuals involved in the money laundering network from online gambling criminal activities under the Department of Special Investigations. 3) Provide recommendations for enhancing the investigation process of individuals related to the money laundering network from online gambling criminal activities and developing the capacity of personnel to gather evidence to identify perpetrators. This study is qualitative research, utilizing document analysis and in-depth interviews. Key informants include 2 policy-level officers, 4 operational-level officers, and 6 individuals related to the case, totaling 12 participants. The research utilizes a semi-structured interview format, and the researcher will analyze the data content and present the research findings narratively.

Keywords: Online Gambling, Money Laundering, Nominee Account

CITATION INFORMATION: Yenmee, N. (2024). The Network of Money Laundering Derived from Criminal Activities Related to Online Gambling under the Department of Special Investigations. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 2(7), 37

เครือข่ายการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ของ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ณัฐพล เย็นมี¹

1 วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม; nuttapol.yen@spumail.net

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเครือข่ายการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ 2) ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด ในกระบวนการสืบสวนกลุ่มบุคคลเกี่ยวข้องกับเครือข่ายการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ 3) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนากระบวนการสืบสวนกลุ่มบุคคลเกี่ยวข้องกับเครือข่ายการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิด การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ระดับนโยบาย จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ จำนวน 4 คน บุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเนื้อหา และเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการเชิงบรรยาย

คำสำคัญ: การพนันออนไลน์, การฟอกเงิน, บัญชีม้า

ข้อมูลการอ้างอิง: ณัฐพล เย็นมี. (2567). เครือข่ายการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 2(7), 37

บทนำ

การเล่นการพนันออนไลน์ถือเป็นการเล่นที่เข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ซึ่งกำหนดห้ามจัดให้มีหรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นตามบัญชีที่ระบุไว้ โดยแบ่งเป็น 2 บัญชี ได้แก่ บัญชี ก. เป็นการเล่นที่ห้ามเล่นโดยเด็ดขาดกับบัญชี ข. เป็นการเล่นที่ต้องขอและได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ก่อนจึงจะเล่นได้ รวมทั้งกำหนดห้ามประกาศโฆษณาหรือชักชวนให้มีการเข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นซึ่งมิได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ด้วย นอกจากนี้ยังเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2560 ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 20 แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการพนันออนไลน์ไว้โดยตรง ประกอบกับกฎหมายที่นำมาปรับใช้ในปัจจุบันก็ยังไม่มีความล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเท่าที่ควร ทำให้การแก้ปัญหาการพนันออนไลน์มีปัญหาและอุปสรรค (จอมพล พิทักษ์สันตโยธิน, 2563) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ศึกษาสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมตามความผิดมูลฐานพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 3 (9) ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต พบว่า ผู้เข้าเล่นพนันออนไลน์จะไม่ใช้บัญชีของตนเองในการโอนและรับโอนเงินกับเว็บไซต์ผู้ให้บริการ แต่จะใช้บัญชีของผู้อื่นในการโอนด้วย โดยเจ้าของบัญชีดังกล่าว ไม่ทราบวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการทำธุรกรรม โดยรูปแบบและช่องทางการฟอกเงินมีดังนี้ 1) รับเงินโอนจากผู้เล่นพนันผ่านบัญชีธนาคารของเครือข่ายอาชญากรรมเอง 2) รับเงินโอนจากผู้เล่นพนันผ่านบัญชีธนาคารของผู้แทน (nominee) คือ เป็นผู้ถูกว่าจ้าง หรือผู้ถูกหลอกลวงสร้างเรื่องอื่นบังหน้า ซึ่งเป็นผู้ไม่มีส่วนรู้เห็นโดยตรงกับการก่ออาชญากรรมให้บริการพนันออนไลน์ 3) ถ่ายโอนเงินจากที่ได้รับโอนในทอดแรกไปยังอีกหลายบัญชีที่เปิดในหลายพื้นที่ เพื่อสร้างความซับซ้อน ปกปิดแหล่งที่มาของเงินที่ผิดกฎหมาย โดยบัญชีที่เกี่ยวข้องเหล่านี้เป็นของธนาคารพาณิชย์ 4) ใช้บริการระบบอินเทอร์เน็ตในการทำธุรกรรมโอนเงิน หรือใช้วิธีกดเงินสดจากตู้ ATM แล้วว่าจ้างบุคคลอื่นไปฝากเงินเข้าอีกบัญชีผ่านเครื่องรับฝากเงินสด ลักษณะมีเจตนาหลีกเลี่ยงการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ธนาคาร (สำนักงาน ป.ป.ง., ม.ป.ป.) จากสถานการณ์การก่ออาชญากรรมดังกล่าวข้างต้นเป็นลักษณะเครือข่ายฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ส่งผลกระทบต่อประชาชน กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีภารกิจด้านการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีพิเศษที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและร่วมวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางการเงินของกลุ่มขบวนการที่ร่วมกันกระทำความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันออนไลน์ โดยตัวแปรสำคัญในเครือข่ายขบวนการ คือ การเปิด "บัญชีม้า" ซึ่งถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิด ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาเครือข่ายการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

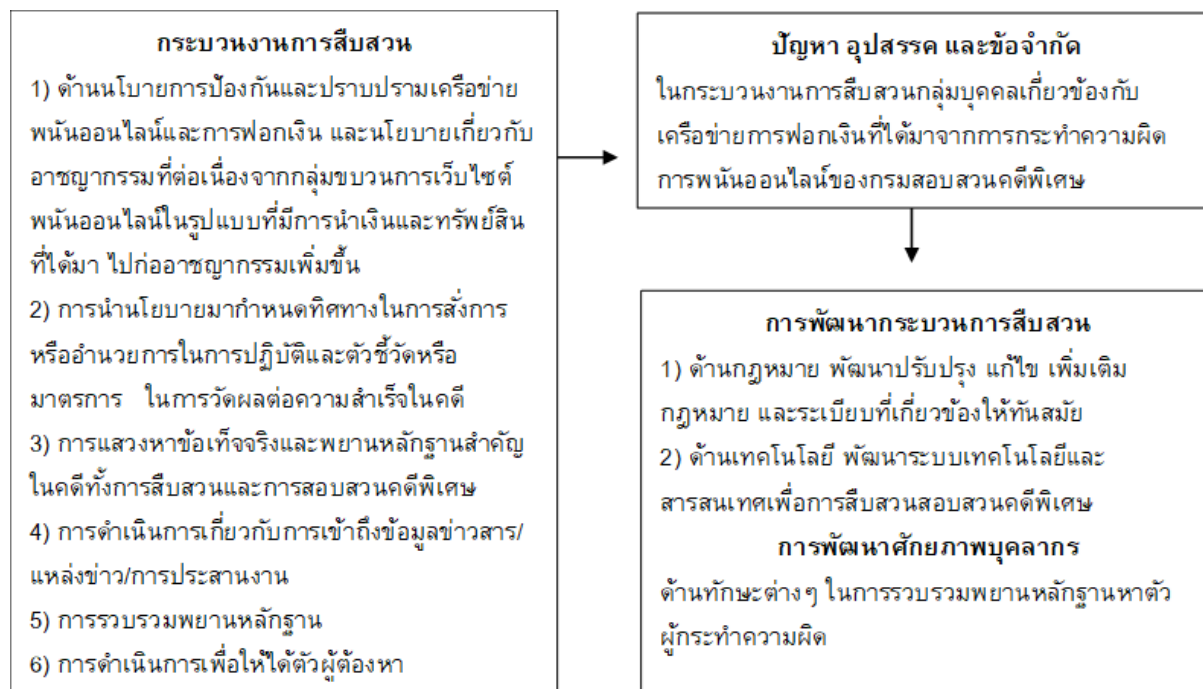
การทบทวนวรรณกรรม

การพนันออนไลน์ คือ การเล่นพนันผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยพนันออนไลน์นั้นถูกพัฒนามาจากการเล่นตามบ่อนคาสีโน ที่มีเกมพนันออนไลน์ต่างๆ ให้กับผู้เล่นได้เลือกเข้าไปใช้บริการอยู่มากมาย เช่น เกมคาสีโน แทงบอลออนไลน์ หว่ยออนไลน์ และเกมอื่นๆ ถ่ายทอดสดโดยตรงมาจากบ่อนคาสีโน ที่ช่วยให้ผู้เล่นรู้สึกเหมือนได้เล่นเกมพนัน อยู่ในบ่อนจริงๆ อีกทั้งยังมีความปลอดภัยและมั่นคงสูง ซึ่งการเล่นพนันออนไลน์นั้น ผู้เล่นสามารถเล่นได้ผ่านทางคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ เพียงแค่มีอินเทอร์เน็ต โดยลักษณะอีกอย่างหนึ่งของการพนันออนไลน์ คือ การมีคนกลางหรือเอเยนต์ คอยทำหน้าที่อำนวยความสะดวกระหว่างเว็บไซต์พนันออนไลน์และผู้เล่นพนันออนไลน์ (ชยพล ธานีวัฒน์, 2561) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 มีสาระสำคัญที่แบ่งออกได้เป็นส่วนต่างๆ ดังนี้ 1) การจำแนกประเภทการพนัน โดยพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.247 ได้จำแนกการพนันออกเป็น

สองบัญชีด้วยกัน คือ บัญชี ก. และบัญชี ข. โดยการพนันที่กล่าวไว้ในบัญชี ก. หรือการละเล่นที่มีลักษณะคล้ายกันเป็นการพนันที่ “ผิดกฎหมาย” คือ ห้ามมิให้อนุญาต จัดให้มีหรือเข้าเล่นเลย การเล่นพนันที่บัญญัติไว้ในบัญชี ก. จะทำได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลพิจารณาเห็นสมควรและออกพระราชกฤษฎีกาให้เล่นได้เท่านั้น ส่วนการพนัน ในบัญชี ข. หรือการละเล่นที่คล้ายกันถือว่าเป็นการพนันที่ “ถูกกฎหมาย” คือ จัดให้มีขึ้นได้หากได้รับอนุญาต จากรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต หรือเป็นการเล่นที่มีกฎกระทรวงให้จัดขึ้นได้โดยไม่ต้องขออนุญาต 2) ผู้ที่มีอำนาจในการออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ผู้ที่มีอำนาจในการควบคุม การเล่นพนันตามพระราชบัญญัติการพนันสามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ผู้ที่มีอำนาจอนุญาตให้เล่นการพนันตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 และผู้ที่มีอำนาจอนุมัติให้ออกใบอนุญาต เช่น เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเล่นการพนัน ผู้ที่มีอำนาจในการจับกุมผู้ที่ละเมิดหรือกระทำความผิดกฎหมายการพนัน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ 3) การอนุญาตให้เล่นการพนันสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การอนุญาตที่เจ้าพนักงานออกใบอนุญาตได้เอง 2) การอนุญาตที่เจ้าพนักงานต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมการปกครอง ในกรณีของกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร จึงจะออกใบอนุญาตได้ 3) การออกใบอนุญาตที่ต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยแล้วจึงจะออกใบอนุญาตได้ (พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478) จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ซึ่งเป็นกฎหมายเก่ามีได้กล่าวถึงการพนันออนไลน์เอาไว้และมีลักษณะเป็นการพนันหรืออาชญากรรมในรูปแบบทางกายภาพ (traditional gambling หรือ traditional crime) ซึ่งมีลักษณะยึดโยงอยู่กับเวลาและสถานที่ที่ได้กระทำความผิด ณ ขณะนั้น การปรับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์จึงเป็นลักษณะของการตีความเทียบเคียงกับตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ ความหมายของการฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นคำที่รู้จักกันมานานในแหล่งธุรกิจอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกล่าวกันว่าผู้ที่คิดค้นแนวคิดของการฟอกเงินดังกล่าวนี้ ได้แก่ นายเมเยอร์แลนสกี (Meyer Lansky) ซึ่งเป็นทนายความให้กับมาเฟีย โดยมีหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเรียกว่า “เงินสกปรก” มาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรมหรือธุรกรรม เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรืออาจเรียกว่า “เงินสะอาด” หรือเป็นการกำจัดร่องรอยของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการกระทำอันผิดกฎหมาย โดยผ่านขั้นตอนของการโอนและธุรกิจต่างๆ เพื่อให้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวกลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมายในที่สุด (อ้างถึงใน พงศ์จักร สร้อยสุวรรณ, 2555) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มีมาตรการทางกฎหมายพิเศษ คือ 1) มาตรการทางอาญา คือ ความผิดอาญาฐานฟอกเงิน โดยผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องระวางโทษจำคุก 1-10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000-200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับไม่เฉพาะผู้ฟอกเงินเท่านั้นที่ต้องรับโทษฐานฟอกเงิน ผู้สนับสนุนต้องรับโทษเท่ากับผู้ฟอกเงินเอง ผู้พยายามฟอกเงินจะต้องรับโทษเท่ากับการฟอกเงินสำเร็จ การสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้ 2) มาตรการทางแพ่ง คือ การดำเนินการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน บัญชีม้า คือ บัญชีที่ถูกเปิดเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง เช่น นำไปใช้ทำเรื่องผิดกฎหมาย หรือเอาไว้ใช้สำหรับถ่ายเท หรือใช้ในการฟอกเงิน โดยบัญชีม้าคนที่ถือครองบัญชีมักจะไม่ใช่เจ้าของตัวจริง แต่จะเป็นของมิจฉาชีพนำไปใช้ ซึ่งส่วนใหญ่มิจฉาชีพจะใช้วิธีการจ้างวานคนต่างๆ ไป ให้ทำการเปิดบัญชีธนาคาร โดยให้เงินค่าจ้างแล้วแต่ตกลงกัน ซึ่งส่วนใหญ่มิจฉาชีพมักมองหาเหยื่อที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น หรือคนสูงอายุ เพราะใช้เงินเป็นตัวหลอกล่อให้ตกหลุมพรางหรืออภิวินัยก็คือการสวมรอยเป็นเจ้าของบัญชี โดยการขโมยข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ-นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ และหมายเลขบัตรประชาชนจำนวน 13 หลัก แล้วนำไปเปิดบัญชีออนไลน์ (สมาคมธนาคารไทย, 2566) รูปแบบและช่องทาง การฟอกเงิน 1) รับเงินโอนจากผู้เล่นพนัน ผ่านบัญชีธนาคารของเครือข่ายอาชญากรรมเอง 2) รับเงินโอนจากผู้เล่นพนันผ่านบัญชีธนาคารของผู้แทน (nominee) คือ เป็นผู้ถูกว่าจ้าง หรือผู้ถูกหลอกลงสร้างเรื่องอื่นบังหน้า ซึ่งเป็นผู้ไม่มีส่วนรู้เห็นโดยตรงกับการก่ออาชญากรรม ให้บริการพนันออนไลน์ 3) ถ่ายโอนเงินจากที่ได้รับโอนในทอดแรกไปยังอีกหลายบัญชีที่เปิดในหลายพื้นที่ เพื่อสร้างความซับซ้อน ปกปิดแหล่งที่มาของเงินที่ผิดกฎหมาย โดยบัญชีที่เกี่ยวข้องเหล่านี้เป็นของธนาคารพาณิชย์ 4) ใช้บริการระบบอินเทอร์เน็ตในการทำธุรกรรมโอนเงิน หรือใช้วิธีกดเงินสดจากตู้ ATM แล้ว

ว่าจ้างบุคคลอื่น ไปฝากเงินเข้าอีกบัญชีผ่านเครื่องรับฝากเงินสด ลักษณะมีเจตนาหลีกเลี่ยงการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ธนาคาร (สำนักงาน ปปง., ม.ป.ป.)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้วิธีการวิจัยโดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลข่าวสาร ใช้วิธีการวิจัยโดยวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่มีอยู่ในปัจจุบัน สำหรับการศึกษาเอกสารนั้นผู้วิจัยคัดเลือกคดีพิเศษ ที่ส่งฟ้องอัยการแล้ว จำนวน 1 คดี และการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการทำวิจัยจำนวน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารระดับสูงกระทรวงยุติธรรม (ผู้บริหารระดับสูง) กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีการค้ำมนุษย์และคดียาเสพติดปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกองคดียาเสพติด (ผู้บริหารระดับกลาง) กลุ่มที่ 3 รองผู้อำนวยการกอง/ผู้อำนวยการส่วนกองคดียาเสพติด คณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ (ระดับปฏิบัติ) กลุ่มที่ 4 บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการพนันออนไลน์ที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด (บัญชีม้า) จำนวนทั้งหมด 12 คน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการเชิงบรรยาย (Descriptive Research)

ผลการวิจัย

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 ผู้บริหารระดับสูงกระทรวงยุติธรรม (ด้านนโยบาย) 1) นโยบายการป้องกันและปราบปรามเครือข่ายพนันออนไลน์และการฟอกเงิน พบว่า ควรปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ครอบคลุมเนื้อหาและนิยามของการพนันชนิดต่างๆ ในรูปแบบออนไลน์ รวมถึงให้มีมาตรการควบคุม การตรวจสอบ การอนุญาต การโฆษณา การจัดให้มีการเล่นการพนัน ตลอดจนการปรับปรุงอัตราโทษ อัตราภาษี และค่าธรรมเนียม รัฐบาลและหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบต้องประกาศให้ชัดเจนห้ามประกอบธุรกิจการพนันออนไลน์ทุกประเภท 2) นโยบายเกี่ยวกับอาชญากรรมที่ต่อเนื่องจากกลุ่มขบวนการการพนันออนไลน์ในรูปแบบที่มีการนำเงินและทรัพย์สินที่ได้มาไปก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น มีนโยบายการบริหารจัดการหรือแนวทางการควบคุม พบว่า กลุ่มบุคคล

ที่ร้ายแรงผิดปกติ มักเป็นกลุ่มคนที่เป็นคนรุ่นใหม่อายุไม่มากนัก เช่น กลุ่มวัยรุ่นสร้างตัว ซึ่งมักจะมีความคิดแบบก้าวกระโดดและทำทนายไม่สนใจกฎระเบียบและความถูกต้อง โดยจะต่อ ยอดธุรกิจการพนันออนไลน์ไปพอกเงินในธุรกิจอื่นๆ โดยมีความเห็นว่า รัฐควรควบคุมอาชญากรรมในรูปแบบเครือข่ายหรือองค์กรอาชญากรรมทุกประเภทให้เด็ดขาด และใช้มาตรการพอกเงินเอาผิดกับตัวการหรือผู้บงการเบื้องหลังอย่างจริงจัง กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีการค้ามนุษย์และคดียาเสพติด (ผู้บริหารระดับกลาง) 1) การนำนโยบายกำหนดทิศทางในการสั่งการหรืออำนาจการปฏิบัติ คือ ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาดควบคู่ไปกับการป้องกันการตัดวงจรของอาชญากรรมต่อเนื่อง และใช้มาตรการการประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้ถึงพิษภัยของการพนันออนไลน์และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงมาตรการที่หน่วยงานรัฐจะใช้บังคับกับผู้กระทำความผิด 2) ตัวชี้วัดหรือมาตรการในการวัดผลต่อความสำเร็จในคดี ได้พิจารณา กำหนดเป็นมาตรฐานไว้สองลักษณะ คือ การบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิดจนสิ้นกระแสความครบถ้วน และมูลค่าทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดและร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ในแต่ละคดีต้องได้สัดส่วนกับวงเงินหมุนเวียนในกิจการที่ผิดกฎหมายนั้น กลุ่มที่ 3 คณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ (ระดับปฏิบัติ) เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด ในกระบวนการสืบสวนกลุ่มบุคคลเครือข่ายการพอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า 1) ด้านการสืบสวนการสอบสวน/การจับกุม คือ ปัญหาที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือบัญชีม้า มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาทำให้ยากต่อการสืบสวน ติดตาม ขยายผล ความล่าช้าในการขอข้อมูลสนับสนุน เช่น การขอข้อมูลธุรกรรมธนาคาร การขอข้อมูลภาพถ่าย การฝาก-การกดเงินสด ผ่านตู้ (ATM) การฝาก-ถอนเงินสดผ่านธนาคาร สาขา 2) แนวทางในการพัฒนากระบวนการสืบสวน ด้านเทคนิคในการสืบสวน/แสวงหาพยานหลักฐาน ต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี เทคนิคการสืบหาข้อมูลส่วนบุคคล และมีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการทำธุรกรรมทางการเงิน การเชื่อมโยงข้อมูล การตรวจสอบเส้นทางการเงิน การใช้โปรแกรม i2 เพื่อนำมาวิเคราะห์เส้นทางการเงิน 3) แนวทาง การพัฒนาศักยภาพบุคลากร คือ ด้านทักษะดิจิทัลและองค์ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมรูปแบบใหม่ จำเป็นต้องพัฒนา ทักษะด้านดิจิทัล โดยเฉพาะการใช้โปรแกรม i2 ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากในการวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงเส้นทางการเงินของบุคคลเป้าหมาย เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานจากเส้นทางการเงิน กลุ่มที่ 4 บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการ พนันออนไลน์ที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด (บัญชีม้า) พบว่า มีอายุระหว่าง 20-75 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้น พื้นฐาน ประกอบอาชีพรับจ้าง ได้รับตอบแทนในการเปิดบัญชี ประมาณ 500-2,000 บาท และหากใช้บัญชีด้วยตัวเอง ได้รับรายเดือน 12,000 บาท ความสัมพันธ์เชิงญาติ เพื่อน เป็นผู้ชักชวนหรือว่าจ้างให้เปิดบัญชี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเครือข่ายการพอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สามารถ อภิปรายผลได้ ดังนี้

ผู้บริหารระดับสูง มีนโยบายการป้องกันและปราบปรามเครือข่ายพนันออนไลน์และการพอกเงิน พบว่า ควรปรับปรุง กฎหมายให้ทันสมัย ครอบคลุมเนื้อหาและนิยามของการพนันชนิดต่างๆ ในรูปแบบออนไลน์ รวมถึงให้มีมาตรการ ควบคุม การตรวจสอบ การอนุญาต การโฆษณา การจัดให้มีการเล่นการพนัน ตลอดจนการปรับปรุงอัตราโทษ อัตรา ภาษี และค่าธรรมเนียม รัฐบาลและหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบต้องประกาศให้ชัดเจน ห้ามประกอบธุรกิจการพนัน ออนไลน์ทุกประเภท โดยมีการรณรงค์ทุกสื่อ ให้เห็นพิษภัยของการเล่นพนันออนไลน์ เพื่อป้องกันเยาวชนไม่ให้ถูก ชักชวนไปเกี่ยวข้องกับการพนัน มีการเพิ่มสินบนรางวัล สำหรับพลเมืองดีที่แจ้งเบาะแส การลักลอบเปิดให้มีเล่นพนัน ออนไลน์และพอกเงินจนสูง การจับกุมและยึดทรัพย์ โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาภรณ์ ยงยุทธวิชัย (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการพนันและการพนันออนไลน์ของประเทศไทย โดยพบว่า 1) พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ยังไม่มีการบัญญัติจำกัดความหมายหรือนิยามของ คำว่า “การพนัน” และ “ผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน” อย่างชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในการตีความและการบังคับใช้กฎหมาย 2) การกำหนด บทลงโทษของผู้จัดให้มีการเล่นการพนันหรือผู้เข้าเล่นการพนันในปัจจุบัน ยังต่ำเกินไปไม่มีความเหมาะสมและ

สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสถานการณ์ในปัจจุบัน 3) บทบัญญัติในเรื่องสินบนนำจับตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ไม่สามารถบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะในบางกรณีไม่สามารถจ่ายเงินสินบนนำจับให้แก่ผู้นำจับได้จริง อีกทั้งยังขาดมาตรการที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกชักจูงหรือเชิญชวนให้เล่นการพนัน 4) ยังไม่มีบทบัญญัติและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและลงโทษเกี่ยวกับการเล่นการพนันออนไลน์ในประเทศไทย โดยมีข้อเสนอแนะ คือ การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ในบทบัญญัติเกี่ยวกับคำจำกัดความหรือนิยามที่เกี่ยวข้องกับการพนัน บทกำหนดโทษของผู้จัดให้มีการเล่นการพนันหรือผู้เข้าเล่นการพนัน การจ่ายสินบนนำจับและเพิ่มหมวดของบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการพนันออนไลน์และการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกชักจูงหรือเชิญชวนให้เล่นการพนันไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย

ปัญหาและอุปสรรคและข้อจำกัดด้านการสืบสวนการสอบสวน/การจับกุม คือ 1) ในการดำเนินคดีฐานฟอกเงินซึ่งยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย ในการปฏิบัติงานและการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องกฎหมายฟอกเงิน สอดคล้องกับงานวิจัย ปภาวิน เปล่งฉวี (2561) ได้ศึกษาเรื่องอุปสรรคในการดำเนินคดีอาชญาฐานฟอกเงินกรณีศึกษา การกระทำความผิดฐานฟอกเงินจัดเป็นความผิดทางอาญาที่ขึ้นอยู่กับกระทำความผิดมูลฐานต่าง ๆ จึงเป็นอำนาจการสอบสวนในการดำเนินคดีอาชญาฐานฟอกเงินของเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานในท้องที่นั้นๆ แต่การดำเนินคดีอาชญาฐานฟอกเงินโดยเจ้าพนักงานตำรวจยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ในการบังคับใช้กฎหมาย ทั่วประเทศกฎหมายในการปฏิบัติงาน และการขาดแคลนเจ้าพนักงานตำรวจที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในกฎหมายฟอกเงิน นอกจากนี้เห็นควรบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติม เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในคดีฟอกเงินดำเนินไปได้ด้วยความรวดเร็ว จึงจะสามารถดำเนินการกับผู้กระทำความผิด และดำเนินคดีอาชญาฐานฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการประสานงานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ยังไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลถึงกัน แต่ละหน่วยงานมีระเบียบวิธีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน บางครั้งไม่สามารถ รับ-ส่งข้อมูล ได้ทันต่อการดำเนินคดี สอดคล้องกับจักรี กันธิยะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เห็นว่า ภาครัฐต้องมีแนวทางการพัฒนาในด้านกฎหมาย เช่น การแก้ไขกลไกทางกฎหมาย/แนวทางการปฏิบัติให้เหมาะสมให้เจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ด้านหน่วยงานสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนหน่วยงานภาคีทั้งในและต่างประเทศ

แนวทางในการพัฒนากระบวนการสืบสวน ด้านการประสานงานหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการประสานงานและความร่วมมือของ พรชัย เจริญวงศ์ (2561) โดยมีสาระสำคัญ คือ การประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนี้ 1) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารโดยตรงหรือการเชื่อมข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนหรือป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามที่ร้องขอ 2) ให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนคดีความผิดมูลฐานตามที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร้องขอ 3) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน สอบสวนของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะต้องไปดำเนินการนอกราชอาณาจักร รวมถึงการประสานงานและดำเนินการเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ 4) กรณีเรื่องใดที่มีได้ตกลงกันไว้เพื่อประโยชน์ ในการสืบสวนสอบสวนให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ประสานข้อมูลโดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุนแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านทักษะดิจิทัลและองค์ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ.2566-2570 บุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนภารกิจและพัฒนาองค์กรสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลและตอบสนองความต้องการประชาชน โดยหน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดทักษะเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการศึกษาเครือข่ายการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดการพนันออนไลน์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ 1) ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่ในการขอข้อมูล การบูรณาการการทำงาน การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนแก่คณะพนักงานสืบสวน และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวน 2) ด้านบุคลากร คือ บุคลากร ต้องมีการฝึกฝนตนเองและพัฒนาทักษะปฏิบัติงานในการดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงิน ในด้านทักษะดิจิทัลและองค์ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมรูปแบบใหม่ จะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้โปรแกรม i2 ในการวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงเส้นทางการเงินของบุคคลเป้าหมายเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิด 3) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรเผยแพร่ภารกิจในการดำเนินคดี ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมรับรู้ถึงภัยของการเล่นพนันออนไลน์ และให้ผู้กระทำความผิดได้ตระหนักถึงมาตรการการใช้กฎหมาย รวมถึงกลุ่มผู้รับจ้างเปิดบัญชี 4) ด้านกฎหมาย การลงโทษ และการตัดวงจรเครือข่ายการฟอกเงิน โดยมีแนวทางหรือมาตรการที่เหมาะสม เช่น มาตรการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาดควบคู่ไปกับการป้องกันและปราบปราม โดยการนำกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน เพื่อยึดทรัพย์สินจากการกระทำความผิด อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ในเชิงปฏิบัติให้จริงจัง โดยเฉพาะการดำเนินงานในการป้องกันและปราบปรามในรูปแบบเครือข่ายหรือองค์กรอาชญากรรมทุกประเภทให้เด็ดขาด และใช้มาตรการฟอกเงินเพื่อเอาผิดกับตัวการหรือหัวหน้าขบวนการ ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการเงิน ต้องมีมาตรการที่ชัดเจนในการควบคุม เช่น การให้อนุญาตเปิดบัญชีธนาคารหรือการจดทะเบียนซิมการ์ดโทรศัพท์ เพื่อไม่ให้ถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำผิดกฎหมายการฟอกเงิน รวมถึงการรณรงค์ เรื่องการทุจริตและคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ รวมทั้งองค์กรอาชญากรรมที่ซ่อนนิตกรรมอำพรางมาในรูปแบบต่างๆ การตรวจสอบคุณสมบัติของนักการเมืองหรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ในเรื่องแหล่งที่มาของทรัพย์สินให้ชัดเจน เพื่อจะตัดวงจรการช่วยเหลือ ให้กับเครือข่ายองค์กรอาชญากรรม ซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบ กลุ่มบุคคลที่ร้ายวญผิดปกติ อย่างจริงจัง 2) ด้านกฎหมายและการลงโทษ ควรมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้มีการเพิ่มอัตราโทษทางอาญาที่สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน จากที่มีอยู่ใน ซึ่งปัจจุบัน กฎหมายไม่สอดคล้องต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน และด้วยอัตราโทษที่น้อย จึงไม่อาจป้องกันและปราบปรามผู้เป็นเจ้าของกิจการเว็บพนันออนไลน์ ได้อย่างจริงจัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ออกกฎหมาย ควรมีการปรับปรุง และแก้ไขกฎหมาย โดยเฉพาะนิยามของการพนันชนิดต่างๆ ในรูปแบบออนไลน์ให้ครอบคลุมเนื้อหาสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ให้มีมาตรการควบคุมตรวจสอบอนุญาต ตลอดจนการปรับปรุงอัตราโทษ บทลงโทษ เพื่อลดละเลิกติดการพนัน 3) ด้านการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการประสานความร่วมมือขอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวน เพื่อป้องกันเครือข่ายการพนันและการฟอกเงิน รวมถึงอาชญากรรมที่ต่อเนื่องเกี่ยวพันกับการพนันออนไลน์ นำทรัพย์สินไปก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรผู้ปฏิบัติ เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดในการสืบสวน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนากระบวนการสืบสวน รวมถึงพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการรวบรวมพยานหลักฐานเครือข่ายการฟอกเงินการพนันออนไลน์ เพื่อสามารถนำข้อมูลเชิงลึกมาพัฒนาการทำงานได้อย่างแท้จริง
- 2) ควรมีการศึกษา กำหนดแนวทางในการพัฒนากระบวนการสืบสวน โดยนำไปใช้ปฏิบัติและประเมินผล เพื่อที่จะสามารถนำแนวทางนั้นกลับมาพัฒนา และนำไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้
- 3) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางในการพัฒนากระบวนการสืบสวนกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่น เพื่อศึกษาถึงจุดอ่อน จุดแข็งในการนำไปพัฒนาและนำไปปรับใช้ในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จอมพล พิทักษ์สันตโยธิน. (2664). สรุปการสัมมนาทางวิชาการ พหุออนไลน์ภัยร้ายใกล้ตัว. *วารสารจุลนิติ*, 18(2), 59.
- จักรี กั้นธิยะ. (2563). *แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชยพล ธานีวัฒน์. (2560). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพหุออนไลน์*. เอกสารวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ปภาวิน นเป็งฉวี. (2561). *อุปสรรคในการดำเนินคดีอาชญากรรมฟอกเงิน* ศึกษากรณีเจ้าพนักงานตำรวจ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย เจริญวงศ์. (2561). *มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณี การค้ายาเสพติดของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- รัตนภรณ์ ยงยุทธวิชัย. (2563). *ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการพหุและการพหุออนไลน์ของประเทศไทย*. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10; 27 พฤศจิกายน 2563; อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระราชบัญญัติการพหุ พ.ศ.2478. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 52, 1 กุมภาพันธ์ 2478.
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 29 ก, 21 เมษายน 2542.
- สมาคมธนาคารไทย. (2566). *ทำความเข้าใจ “บัญชีม้า” บัญชี(ชุด)อันตราย กับบทลงโทษที่ไม่ธรรมดา*. สืบค้นจาก <https://www.tba.or.th>.
- สำนักงาน ก.พ. (2567). *แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ.2566-2567*. สืบค้นจาก <https://www2.ocsc.go.th>.
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2566). *รูปแบบการก่ออาชญากรรม เรื่อง การฟอกเงินผ่านการพหุออนไลน์*. สืบค้นจาก <https://www.amlo.go.th/amlo-intranet/index.php?option=com>.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher’s Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2024 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).